

گزارش

ارزآوری پایدار با تغییر الگوی صادرات کالا محور به ارزش محور

گزارشی از بیست و نهمین مراسم روز ملی صادرات

خارجی کشور، شاهد رشد مثبت صادرات غیرنفتی در ماه‌های آینده باشیم.

معاون وزیر صمت با اشاره به دستور کار قرار دادن سه استراتژی تسهیل و رفع موانع صادرات، توسعه تجارت آزاد، و ترویج صادرات محوری را از مهم‌ترین برنامه‌های سازمان توسعه تجارت ایران برشمرد و گفت: شورای عالی صادرات و کمیته تهاتر به منظور رونق بخشی به صادرات غیر نفتی احیا شد، همچنین بازارچه‌های مرزی و تجارت مرزی را رونق دادیم.

رئیس سازمان تجارت ایران افزود: همچنین کارت‌های بازرگانی را ساماندهی کردیم و مشکلات ورود موقت را با همکاری گمرک رفع کردیم و مقررات حوزه تجارت در سامانه جامع تجارت بارگذاری شده است.

دهقان دهنوی با اشاره به آغاز استفاده از رمز ارزها در تجارت افزود: ۹ پایانه صادراتی در کشور راه اندازی شده است. همچنین، جایگاه شرکت‌های مدیریت صادرات را برای صادرکنندگان خرد احیا کردیم، همچنین موافقتنامه‌های آزاد و ترجیحی را با کشورهای همسایه و منطقه اوراسیا، آفریقا و ... به منظور تسهیل و رونق بخشی به صادرات پیش می‌بریم.

وی برگزاری هفتمین نمایشگاه ایران اکسپو با

در ابتدای این مراسم پس از پخش سرود ملی و قرائت آیاتی از قرآن مجید، محمدعلی دهقان دهنوی رئیس سازمان توسعه تجارت- با اشاره به استراتژی سه‌گانه سازمان توسعه تجارت در امر صادرات گفت: تسهیل و رفع موانع صادرات، توسعه تجارت آزاد و ترویج صادرات محوری به عنوان سه استراتژی مهم سازمان توسعه تجارت است همچنین احیای شورای عالی صادرات و احیای کمیته تهاتر اقدامی برای رونق بخشی به صادرات است.

وی با تاکید بر حمایت از فعالیت صادرکنندگان، گفت: سال گذشته رکورد بی‌سابقه‌ای با رشد ۱۵۶ درصد و رقم ۵۸ میلیارد دلار در صادرات توسط بازرگانان ثبت شد.

دهقان دهنوی ادامه داد: هرچند در ابتدای امسال به دلیل مشکلات قیمت محصولات فولادی و پتروشیمی، جنگ ۱۲ روزه شاهد رشد منفی در صادرات بودیم اما موفق شدیم در پایان شش ماه به رقم ۲۶ میلیارد دلار همانند میزان صادرات قبل دست پیدا کنیم و امیدواریم در پایان سال رشد مثبت صادرات را ثبت کنیم.

وی ابراز امیدواری کرد؛ با ساز و کارهای انجام شده در سازمان توسعه تجارت، افزایش انگیزه‌های صادراتی و ایجاد فضای مثبت در حوزه تجارت

اشاره:

مراسم روز ملی صادرات با حضور دکتر مسعود پزشکیان، رئیس جمهور و سید محمد اتابک وزیر صنعت، معدن و تجارت و فعالان اقتصادی و صاحب نظران در حوزه تجارت خارجه به منظور تقدیر از صادرکنندگان نمونه ملی در سالن اجلاس سران برگزار شد.

در این مراسم از ۴۶ صادرکننده در رتبه بندی صادرکننده مدال آور، صادرکننده ممتاز، صادرکننده نمونه ملی، صادرکننده شایسته تقدیر، قدردانی شد که این افراد از بین ۵۰۰ صادرکننده ثبت نام شده در سامانه ارزیابی صادرکنندگان سازمان توسعه تجارت ایران انتخاب شدند.

در این میان شرکت‌های کیمیا پلی استر قم به مدیریت آقای سید محمدحسین جنابان (گروه رقابتی: محصولات نساجی) و فرش قیطران طلایی کاشان به مدیریت آقای مصطفی الوان‌کاریان (گروه رقابتی فرش ماشینی و موقت) به عنوان صادرکنندگان نمونه ملی در صنعت نساجی اعلام شدند.

پایدار و رو به پیشرفت هدایت کرد. حسن‌زاده تاکید کرد: «دیجیتالی‌سازی صادرات و تجارت خارجی از طریق پلتفرم‌های شفاف، هوشمند و امن»، «توسعه همکاری با کشورهای همسایه و منطقه‌ای برای کاهش اثر تحریم‌ها» و «اصلاح ساختارهای گمرکی، بانکی و بیمه‌ای در جهت تسهیل صادرات» از کلیدهای اصلی توسعه صادرات ایران محسوب می‌شوند. رییس اتاق بازرگانی ایران از دولت درخواست کرد به چند پیشنهاد که برآمده از نیاز و نگاه توسعه‌ای فعالان اقتصادی است توجه کند. اولین درخواست او این بود که دولت قانون بهبود محیط کسب‌وکار را به‌طور کامل اجرا کند و تصمیم‌گیری‌های تجاری را با مشورت فعالان بخش خصوصی واقعی انجام دهد.

تجربه نشان داده است که بدون مشارکت بخش خصوصی، هیچ سیاست اقتصادی به نتیجه نخواهد رسید. دومین درخواست او این بود که دولت با همکاری اتاق ایران، شبکه‌ای از بازرگانان معتبر و باتجربه در کشورهای هدف صادراتی ایجاد کند و از آنان به عنوان مشاوران و بازوی اجرایی وابسته‌های بازرگانی سفارت‌ها بهره گیرد. چراکه وابستگان بازرگانی سفارت‌ها اغلب ارتباط محدودی با بخش خصوصی دارند و از واقعیت بازارهای هدف فاصله می‌گیرند.

رییس اتاق ایران افزود: سومین خواسته ما این است که ثبات در سیاست‌های ارزی رقم بخورد. دولت باید یک نقشه‌راه ارزی و تجاری برای مدت زمانی مشخص منتشر کند که در آن نرخ‌های ترجیحی، مقررات بازگشت ارز و تعرفه‌های صادراتی تا پایان دوره مشخص باشند.

حسن‌زاده گفت: بی‌ثباتی مقررات و تغییر مداوم سیاست‌های ارزی باعث سردرگمی صادرکنندگان

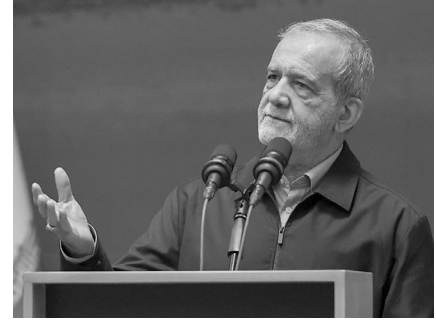

همسایه ظرفیت قابل‌توجهی برای جذب کالا و خدمات فناورانه ایرانی است؛ ولی محدودیت‌های لجستیکی و زیرساختی همچنان از گلوگاه‌های اصلی در مسیر صادرات به‌شمار می‌آیند.

حسن‌زاده افزود: این وضعیت ایجاد می‌کند که تولیدکنندگان و صادرکنندگان ایرانی، با تکیه بر «توافق‌های چندجانبه منطقه‌ای» و «فعال‌سازی دیپلماسی اقتصادی بخش خصوصی»، مسیر خود را از خام‌فروشی به سمت «قراردادهای تولیدمشترک»، «انتقال فناوری» و «برندسازی صادراتی» تغییر دهند.

او بر اساس مطالعات اتاق ایران، در افق ۶ تا ۱۸ ماهه، سه اهرم عملیاتی که می‌تواند پیشران مسیر صادرات باشد را نام برد؛ نخست: تسهیل و هدمندسازی مقررات در مسیرهای ترانزیتی کلیدی مانند «کریدور شرقی- غربی و مسیرهای ریلی مرزی با آسیای میانه» برای کاهش هزینه و زمان حمل‌ونقل، دوم: تقویت ابزارهای مالی صادراتی شامل تأمین مالی زنجیره‌ای، اعتبارات اسنادی منطقه‌ای و پوشش ریسک برای پایداری جریان تولید و صادرات و سوم: ارتقای استاندارد و برندهای ایرانی در بازارهای همسایه و مشارکت بیشتر بنگاه‌های کوچک و متوسط در این فرآیند. او یادآور شد: در کنار این اقدامات، انعقاد و فعال‌سازی توافق‌های چندجانبه منطقه‌ای- اعم از تعرفه‌ای، گمرکی، ترانزیتی و پولی- می‌تواند بستر لازم برای اتصال ایران به زنجیره‌های ارزش جهانی را فراهم کند و نقش فعال‌تری برای اتاق‌های سراسر کشور در دیپلماسی اقتصادی ترسیم کند.

رییس اتاق ایران افزود: با تقویت این سه محور، می‌توان زنجیره‌های منسجم از تولید تا ترانزیت ایجاد کرد و با گامی واقع‌گرایانه، آینده صادرات غیرنفتی ایران را در بستر همکاری‌های منطقه‌ای،

حضور بیش از ۲ هزار مهمان خارجی را دستاوردی مهم برای حوزه صادرات برشمرد و گفت: امیدواریم در سال آینده گزارشی پربارتر از صادرات و تجارت کشور در روز ملی صادرات از فعالیت تاجران و بازرگانان کشور ارایه شود.

محدودیت‌های لجستیکی و زیرساختی

صمد حسن‌زاده- رییس اتاق ایران- در سخنرانی خود از دولت خواست قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار را به‌طور کامل اجرا کند، از شبکه بازرگانان باتجربه در قالب یک شبکه به عنوان مشاوران و بازوی اجرایی وابسته‌های بازرگانی سفارت‌ها بهره ببرد و سیاست‌های ارزی تثبیت شود.

رییس اتاق ایران اولین و مهم‌ترین مساله صادرات را تحریم‌ها دانست و تصریح کرد: سال‌هاست تحریم سایه سنگین خود را بر اقتصاد کشور گسترانده و هزینه تجارت را بالا برده است، البته تحریم‌ها تنها مشکل موجود نیستند. ناپایداری سیاست‌های ارزی و تجاری نیز از چالش‌های جدی صادرکنندگان محسوب می‌شود که امید می‌رود با برگزاری مستمر جلسات کارگروه مشترک بانک مرکزی و اتاق ایران، بتوانیم شاهد سامانی در این حوزه باشیم.

حسن‌زاده ادامه داد: روز ملی صادرات امسال در شرایطی فرا رسیده است که نااطمینانی‌های ژئوپلیتیکی از تحریم‌ها تا تغییر مسیرهای ترانزیتی و شکل‌گیری ترتیبات پولی جدید در منطقه، ساختار تجارت خارجی ایران را با شرایط جدیدی روبرو کرده است.

رییس اتاق ایران اعلام کرد: در چنین فضای تحریمی عبور از صادرات مواد خام به مشارکت در زنجیره‌های ارزش منطقه‌ای، ضرورتی اقتصادی و راهبردی است. در حالی که بازار کشورهای

اشتباهی داریم که با اصلاح آن‌ها می‌توان شرایط خیلی بهتر کرد. لطفاً به این موضوعات مهم توجه کنید. شرایط کشور بسیار خاص است و در چنین موقعیتی باید محور و اساس کار را تولید و صادرات مد نظر قرار داد.

تهیه اطلس صادرات ملی

سیدمحمد اتابک - وزیر صنعت، معدن و تجارت
بر اهمیت و جایگاه تاریخی و فرهنگی تجارت و بازرگانی ایران پرداخت و ضرورت ارزآوری پایدار این بخش از تجارت کشور را تغییر الگوی صادرات کالامحور به ارزش‌محور عنوان کرد.

وزیر صمت عنوان کرد: تفاهم‌نامه‌های متعدد و توافق‌های تجاری در سال‌های اخیر بسته شده است، به‌طوری‌که ۸۷ درصد کالاها با تعرفه صفر با کشورهای اوراسیا مبادله می‌شود همچنین بسیاری از کالاها در کشورهای دیگر، مانند پاکستان و عمان، با تعرفه ترجیحی معامله می‌شوند، این اقدامات، نویدبخش توسعه تجارت و افزایش صادرات است.

وی بر اهمیت موقعیت جغرافیایی ایران تأکید کرد و گفت: این مزیت، فرصت‌های لجستیکی و کریدورهای ترانزیتی ایران را به عنوان هاب در منطقه فراهم می‌آورد و باید از این ظرفیت‌ها بهره‌برداری بهتری شود.

اتابک بر لزوم توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی و دیجیتال پرداخت و گفت: باید الگوی صادرات از کالا محور به ارزش‌محور تغییر کند و تمرکز بر صادرات دانش و خدمات می‌تواند ارزآوری پایدار و اشتغال‌زایی برای جوانان ایجاد کند از این رو باید در این زمینه تسهیل‌گری صورت گیرد.

وی بیان کرد: برای اینکه صادرات ایران را متحول کنیم باید ساختار سازمان توسعه تجارت را از یک سازمان مجوز محور به یک سازمان بازار محور تغییر دهیم که با تلاش‌هایی که رئیس سازمان انجام می‌دهد این پویایی ایجاد شده است.

وزیر صنعت، معدن و تجارت بر ضرورت استفاده از ظرفیت اتاق‌های بازرگانی و رایزن‌های اقتصادی در کشورهای هدف تأکید کرد و گفت: نباید رایزنان را با محدودیت قانونی که داریم از میان کارمندان دولت انتخاب کنیم،

وی بر تهیه «اطلس صادرات ملی» اشاره کرد و

شرایط سخت است، اما باید نقد خود را هم به عنوان نماینده مردم مطرح کنیم.

او گفت: در راستای حمایت از تولید و صادرات اقدامات خوبی رخ داده است، اما به وضوح حس می‌شود که نیاز داریم شرایط را بهتر کنیم تا ارزش بیشتری از طریق صادرات وارد کشور شود. مویرگ‌ها را خودمان نبندیم و با بروکرسی‌های بی‌دلیل و زیاد مانع تراشی نکنیم. من در جلسات مختلف این موضوع را گفته‌ام و از رئیس بانک مرکزی هم به کمیسیون دعوت کرده‌ایم تا پاسخگو باشد که هدف از چنین سیاست‌های اشتباهی چیست؟

علیزاده با انتقاد از سیاست بانک مرکزی تصریح کرد: با چه منطقی به صادرکننده می‌گویند که در این شرایط سخت صادرات انجام بده و درآمد ارزی خود را با مبلغی کم‌تر از نرخ موجود به بانک مرکزی تحویل بده؟! تحریم صادرات، تولید ما را هدف گرفته است و چنین سیاست‌هایی مشکل ساز است. امیدوارم سیاست‌گذاری‌ها در این زمینه تغییر کند تا شاهد توسعه صادرات و نهایتاً تولید باشیم. وی با بیان اینکه دلیل مخالفت بانک مرکزی با فعالیت شخصی بخش خصوصی اشتباه است، گفت: فرد صادر کننده می‌خواهد با درآمد شخصی خود ارزی را تهیه کرده و برای فعالیت خود تجهیزات تهیه کند، اما بانک مرکزی اجازه نمی‌دهد و به او می‌گوید در صف قرار بگیرد تا ارزش خود را دریافت کند. گاهی این اختصاص ارز ۲۵۰ روز تولید می‌کشد که اصلاً خوب نیست. متأسفانه در گمرکات نیز بروکرسی‌های زیاد و سنگینی داریم که نفس صادرکننده را تنگ می‌کند.

علیزاده در پایان صحبت‌های خود خاطرنشان کرد: ما می‌دانیم دولت در تلاش است تا صادرات کشور توسعه بیشتری یابد ولی ما سیاست‌گذاری‌های

و از دست رفتن بازارهای هدف می‌شود. وقت آن رسیده است تا هزارتوی سیاست‌های ارزی به راهی مستقیم و شفاف تبدیل شود که صادرکننده بتواند بتواند آن را به آسانی پیماید.

شرایط کشور بسیار خاص است

در ادامه مراسم، **رضا علیزاده - رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس** - با تأکید بر اهمیت صادرات در توسعه اقتصادی کشور ضمن تأکید بر اینکه صادرکنندگان با سیاست‌های اشتباه بانک مرکزی و بروکرسی سنگین گمرکی مواجه هستند که روند فعالیت آن‌ها را دشوار کرده، خواستار اصلاح فوری این سیاست‌ها و بهبود شرایط برای تسهیل صادرات شد و گفت که محور اصلی کار کشور باید تولید و صادرات پایدار باشد.

وی اظهار کرد: صادرات و اهمیت آن برای هیچکس پوشیده نیست و بی‌تردید صادرات در همه زمینه‌ها که کشور نیاز به توسعه دارد، تأثیرگذار است. از کشاورزی در روستای دور افتاده تا مدیر ارشد در یک شرکت شناخته شده، به همه آن‌ها این روز را باید تبریک گفت.

وی ادامه داد: توسعه پایدار هر کشور بدون جهش صادراتی ممکن نیست. ورود ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصاد کشور، مثل خونی تازه در رگ‌ها است. کل اقتصاد به صادرات وابسته است و نباید این مقوله کم اهمیت شمرده شود. می‌دانم که به دلیل مشکلات تحریم نتوانسته‌ایم همانند سایر کشورها با راحتی صادرات را انجام دهیم، اما معتقدم که باز هم می‌توان شرایط را بهتر کرد.

رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس تصریح کرد: جناب آقای رئیس‌جمهور، این صادر کنندگان می‌دانند که دولت چهاردهم کار را در یک شرایط بحرانی تحویل گرفت و بخاطر صداقت شما است که سختی‌ها را تحمل می‌کنند. ما نیز می‌دانیم

می‌کنیم آینده باید چگونه باشد؛ برای رسیدن به آینده بهتر هر اندازه که نیاز باشد وقت و توان صرف خواهیم کرد.

دکتر پزشکیان با بیان اینکه با هم تلاش می‌کنیم آینده‌ای را که ایران و ایرانی شایسته آن است، بسازیم و در این مسیر تسلیم هیچ محدودیت و مانعی نمی‌شویم، افزود: مصمم هستیم که هر مسئله‌ای را که به مثابه تحریم داخلی مزاحمتی برای فعالان اقتصادی ایجاد کرده است، اصلاح و رفع کنیم. در این مسیر سران قوای مقننه و قضائیه نیز کاملاً با دولت همراه هستند و علاوه بر اینها رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز موکداً بر تسهیل فضای فعالیت اقتصادی تأکید کرده‌اند و این ناکارآمدی و ناتوانی ما بوده که باعث شده مشکلات این عرصه همچنان حل نشده بمانند.

رئیس جمهور با اشاره به تلاش‌ها و اقدامات دولت برای بهبود روابط خارجی کشور، به ویژه با همسایگان تصریح کرد: دولت همه تلاش خود را به کار گرفته تا فضای مراودات و تبادلات شما فعالان اقتصادی با کشورهای خارجی و به خصوص همسایگان بهبود یابد.

دکتر پزشکیان در ادامه در تشریح چگونگی همراهی بخش خصوصی با تلاش‌های دولت برای بهبود وضعیت فعالیت اقتصادی در کشور گفت: خود اصناف و تشکلهای اقتصادی باید با نظارت دقیق بر اجرای قوانین، مانع از تخلف برخی واحدهای معدود و بهانه افتادن به دست کسانی شوند که ممکن است به خاطر یک تخلف، کل فضای فعالیت اقتصادی را مختل کنند. بیایید همه تلاش خود را برای رسیدن به بهترین جایگاه به کار بگیریم؛ اگر به این مسئله باور داشته باشیم، برای رسیدن به آن راه پیدا خواهیم کرد یا راه خواهیم ساخت.

رفع مشکلات پیش‌روی تولید تشکیل می‌شود و شخصاً گزارش‌های این جلسات را ماهی یکبار در نشست با اعضای مجمع بررسی می‌کنم.

دکتر پزشکیان با بیان اینکه در نشست با اعضای اتاق ایران عنوان کردم که آمادگی تعامل مشابه با آنان را نیز داریم، تصریح کرد: دولت چهاردهم مصمم است مشکلات پیش‌روی تولید در زمینه قوانین و مقررات، دیپلماسی، ارزی، قاچاق و نظایر آن را برطرف کند و در همین راستا آماده تعامل با همه فعالان اقتصادی هستیم.

رئیس جمهور با اشاره به حجم تبادلات تجاری کشورمان و مقایسه آن با برخی کشورهای دیگر گفت: شخصاً هرگز راضی به این نشده‌ام که در هیچ عرصه‌ای عقب‌تر و ضعیف‌تر از دیگران باشیم و در این زمینه نیز نگاه من این است که چرا باید حجم مبادلات خارجی ما زیر ۱۰۰ میلیارد دلار باشد و مثلاً به هزار میلیارد دلار افزایش نیابد؛ انسان به همان چیزی دست می‌یابد که آن را می‌بیند و مطالبه می‌کند، اگر اهداف بزرگ برای خودمان تعریف نکنیم، دستاوردهای بزرگ نیز نخواهیم داشت. وی، تسریع در تسهیل و بهبود فضای کسب و کار فعالان اقتصادی را مستلزم همکاری و همراهی جدی و موثر دولت و بخش خصوصی دانست و خاطرنشان کرد: به نظر جا داشت که امروز همه اعضای اقتصادی کابینه دولت به اضافه وزیر امور خارجه اینجا حضور می‌داشتند و دغدغه‌های شما را می‌شنیدند. ما در دولت هستیم که مشکلات شما را حل کنیم والا حضور ما در این مناصب توجیه دیگری ندارد.

رئیس جمهور با تأکید مجدد بر اینکه دولت چهاردهم برای رفع مشکلات و تسهیل فضای کسب و کار فعالان اقتصادی عزم جدی دارد، اظهار داشت: این ما و شما هستیم که تعیین

گفت: باید با همکاری بخش خصوصی و اتاق‌های بازرگانی تدوین شود. این اطلس، نیازهای جهانی و فرصت‌های صادراتی ایران را مشخص می‌کند و می‌تواند نقش مهمی در توسعه صادرات کشور ایفا کند.

با هم تلاش می‌کنیم

دکتر مسعود پزشکیان - رئیس جمهور - با بیان اینکه دولت و بخش خصوصی، با هم تلاش می‌کنیم آینده‌ای را که ایران و ایرانی شایسته آن است، بسازیم و در این مسیر تسلیم هیچ محدودیت و مانعی نمی‌شویم، گفت: مصمم هستیم که هر مسئله‌ای را که به مثابه تحریم داخلی مزاحمتی برای فعالان اقتصادی ایجاد کرده است، اصلاح و رفع کنیم. در این مسیر سران قوای مقننه و قضائیه نیز کاملاً با دولت همراه هستند و علاوه بر اینها رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز موکداً بر تسهیل فضای فعالیت اقتصادی تأکید کرده‌اند و این ناکارآمدی و ناتوانی ما بوده که باعث شده مشکلات این عرصه همچنان حل نشده بمانند.

وی با بیان اینکه امیدوارم مشکلاتی را که در این مراسم از سوی فعالان اقتصادی مطرح شد، رفع کنیم، اظهار داشت: باور بنده این است که چنانچه حضرت علی (ع) می‌فرمایند، تجار و تولیدکنندگان اساس و پایه پایداری جوامع هستند و لذا باید همه تلاش خود را برای تسهیل وضعیت و رونق کسب و کار آنها به کار بگیریم.

رئیس جمهور با اشاره به نشست دیگری که با اعضای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران داشت، افزود: از ۲ ماه قبل نشست‌های منظمی با اعضای مجمع کارآفرینان ایران داریم؛ به این شکل که کارگروه‌های تخصصی با حضور نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مرتبط و اعضای مجمع، به شکل هفتگی و با محوریت